

המחירים

1. קווי ההתפתחות העיקריים

לאחר יציבות יחסית ברמת המחירים בחודשיה האחרונים של שנת 1965, שוב התחדשו עליות המחירים במחצית הראשונה של שנת 1966. עליות אלה היו תלויות למדי — יותר מאשר במחצית הראשונה של השנה הקודמת. החל מאמצעה של שנת 1966 שוב ניכרה יציבות ברמת המחירים, והיא נמשכה בחודשים הראשונים של שנת 1967.

על אף הדמיון במהלך המחירים בשנים 1965 ו-1966, קיים שוני רב ברקע ובגורמים לעליית המחירים בשתי שנים אלה. את שנת 1966 מאפיינת העובדה שעליות המחירים חלו בד בבד עם מיתון הפעילות הכלכלית במשק — האטה בקצב הצמיחה וגידול ניכר באבטלה. עליות המחירים בשנת 1965 (ובעיקר במחציתה הראשונה של השנה) וכן בשנים קודמות לה חלו תוך התרחבות כלכלית מהירה וירידת היקף האבטלה לרמה נמוכה ביותר.

כאמור, הוחש שוב בחודשיה הראשונים של שנת 1966 קצב עליית המחירים, לאחר התייבשות רמתם במחצית השנייה של שנת 1965. אמנם, משקל נכבד בעליות אלו נודע הפעם להשפעות ממשלתיות ישירות¹, כמו העלאת מיסים שונים ומחירי שירותים ציבוריים — העלאות שבהן נעוצה כמחצית מעליית המדד בלי פירות וירקות — אך גם מחיריהם של מוצרים ושירותים החופשיים במידה רבה מפיקות, עלו בתקופה זו בשיעור לא מבוטל.

יש לציין כאן שבראשית 1966 חלו עליות שכר בולטות ברוב ענפי המשק, הן בגלל תשלום תוספת יוקר והן בעקבות ההסכמים החדשים ביחס לשכר היסוד, אשר גרמו לגידול בהוצאות הייצור בשנת 1966. נוסף על כך חלה עלייה במחיריהם של כמה חומרי גלם מיובאים. מכאן שגם אם בחלקן היו עליות המחירים של ראשית 1966 בבחינת התאמות מאוחרות לכוחות שפעלו בתקופות קודמות, הרי במידה רבה היו הן מושפעות מעלייה זו בהוצאות הייצור. אין בידינו נתונים המאפשרים עריכת חישובים מהימנים לגבי כל ענף, אך דומה שעליית המחירים של המוצרים התעשייתיים היתה מתונה מכפי שהיתה מתחייבת מן העליות האמורות בהוצאות. עובדה זו משקפת את הירידה של הביקוש במשק במרוצת 1966, שכתוצאה ממנה לא מצא הגידול בהוצאות הייצור ביטוי מלא בעליית המחירים.

כל אלה נותנים מקום לסברה, שהגידול בהוצאות הייצור היה אחד הגורמים החשובים לעליות המחירים של ראשית 1966.

מדד המחירים הכללי לצרכן עלה במשך השנה ב-7.8 אחוזים, ואילו המדד בלי ירקות ופירות עלה בשיעור גבוה מזה במקצת. בממוצע שנתי, היו שיעורי העלייה 8.0 ו-8.5 אחוזים בהתאמה. בכל המדדים האלה היתה העלייה בשנת 1966 גדולה במקצת מאשר בשנת 1965.

¹ גם בשנת 1965 עלו מחירים שונים כתוצאה מצעדים ממשלתיים דומים, אך משקלם של אלה היה קטן יותר מאשר בשנת 1966, ראה לוח ו'5.

לוח ו'1

העלייה הממוצעת במחירי השימושים המקומיים הסופיים, 1959 עד 1966

(אחוזים)

הצריכה הפרטית	הצריכה הציבורית	ההשקעה הגולמית במשק	סך הכול
1959	3	7	1
1960	3	3	4
1961	7	6	9
1962	9	21	20
1963	8	6	6
1964	5	7	5
1965	8	13	4
1966	8	12	1
המשקל ב-1966	61.0	19.6	19.4
100			

ה מקור : הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

לוח ו'2

עליית מדד המחירים לצרכן לפי קבוצות מוצרים, 1964, 1965 עד 1966

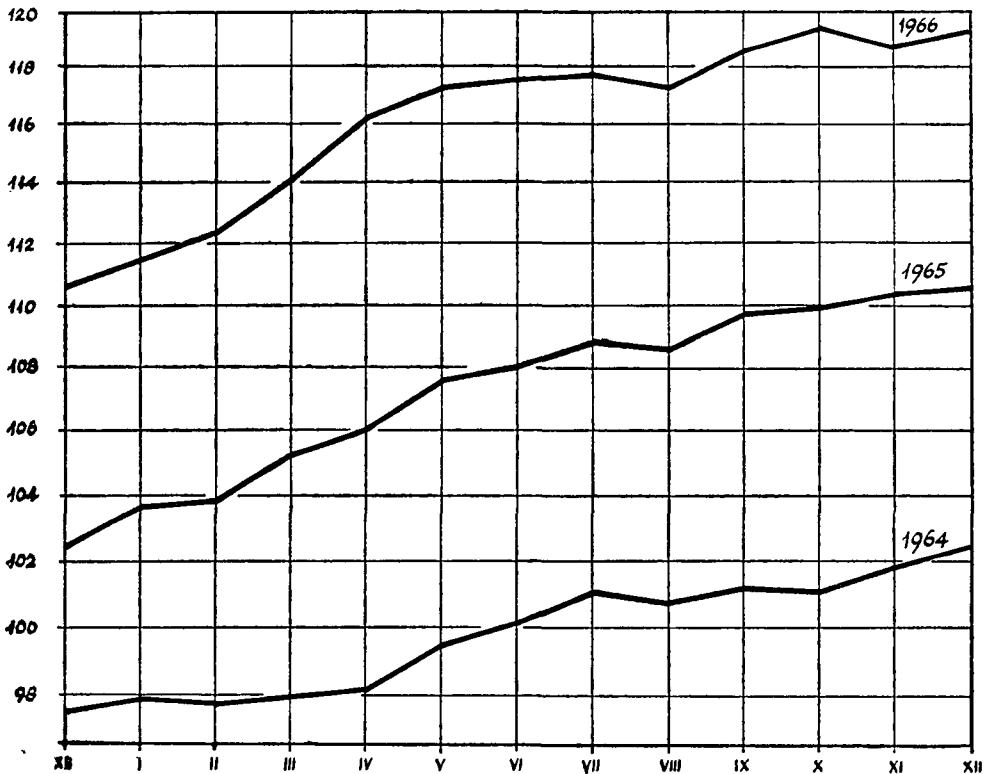
(אחוזים)

העלייה או הירידה (-)				הקבוצה במדד
דצמבר לעומת דצמבר		ממוצע שנתי		
מ'1965 עד 1966	מ'1964 עד 1965	מ'1965 עד 1966	מ'1964 עד 1965	
5.4	10.2	5.7	8.6	מזון
5.5	6.3	7.5	10.2	דיוור
15.0	8.9	13.9	8.6	החזקת דירה
3.3	3.4	3.4	3.0	ריהוט וציוד לבית
8.9	6.8	8.2	5.1	הלבשה והנעלה
7.1	7.5	9.4	6.7	חינוך, תרבות ובידור
13.7	7.8	12.9	6.9	בריאות
12.6	9.9	11.0	10.6	תחבורה ודואר
15.4	7.3	17.9	4.3	שונות
8.1	7.8	8.5	7.6	המדד בלי ירקות ופירות
4.5	-1.1	2.7	8.5	ירקות ופירות
7.8	7.1	8.0	7.7	המדד הכללי

ה מקור : הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

מדד המחירים לצרכן ללא ירקות ופירות, 1964 עד 1966

(הבסיס : ממוצע 1964 = 100)

מדד המחירים הנגזר של השימושים הסופיים במשק עלה בכ-7 אחוזים, שיעור הנמוך מזה שנמצא בשנה שעברה, אך גבוה מזה של שנת 1964. עליות ניכרות חלו במחירי הצריכה הפרטית והציבורית (כ-8 וכ-12 אחוזים, בהתאמה). מחירי הצריכה הפרטית מושפעים, בין השאר, גם ממחירי המוסדות שלא למטרת רווח, מחירים שבהם חלו עליות ניכרות עקב העלאות שכר בשנתיים האחרונות. העלייה הגדולה במחירי הצריכה הציבורית משקפת בעיקר את העלאות השכר שחלו בראשית שנת 1966, אשר כללו גם חלק מן ההפרשים אשר שולמו לעובדים בעקבות הסיווג. עלייה מתונה מאוד חלה במחירי ההשקעה הגולמית במשק. שני גורמים עיקריים פעלו למיתון העלייה בסעיף זה: (א) מחירי מרכיב הבנייה היו יציבים — או אף ירדו במקצת — בשל השפל אשר פקד השנה את ענף הבנייה; (ב) ליבוא הישיר משקל נכבד בכלל ההשקעות, ומחיריו כמעט שלא עלו.

2. חריקע וחגורמים להתפתחות המחירים

שנת 1965 היתה מעין תקופת מעבר מבחינת ההתפתחויות הכלכליות במשק. קצב ההתרחבות הגבוה, אשר אפיין את הכלכלה הישראלית בשנים קודמות, הואט, ולקראת סוף 1965 ניכרו כבר סימני שפל. בתחום המחירים, היו חודשיה הראשונים של 1965 המשך לחודשים האחרונים של

1964. לחצי ביקוש, אשר פעלו זה זמן מה בשוקי המוצרים והשירותים, הביאו לעלייה במחיריהם, תוך הרפיית הפיקוח המינהלי — אשר פעל באמצעות מטה המחירים — ממחירי המוצרים התעשייתיים. ואמנם, בסוף 1964 וראשית 1965, הקיפה עליית המחירים גם מספר ניכר של ענפי תעשייה, אשר בהם נשמרה קודם לכן היציבות תודות ללחצים ממשלתיים, בין ישרים ובין עקיפים. ההתרחבות המוניטארית במשך שנת 1965 היתה מתונה יחסית והיא לא יצרה, כנראה, לחצי ביקוש חדשים. עליות המחירים של ראשית אותה שנה, היה בהן כדי להרפות לחצי ביקוש בשוקי המוצרים והשירותים שהיו קיימים קודם לכן. במחצית השנייה של 1965 הואטה, כאמור, עליית המחירים וגם הואט קצב הצמיחה הכלכלית של המשק.

את ההחשה בעליית המחירים, בחודשיה הראשונים של 1966 יש לראות איפוא על רקע צמיחה כלכלית איטית. עליות אלה הקיפו את רוב ענפי השירותים ואף חלק מענפי התעשייה. אולם, משקל ניכר ביותר היה הפעם לצעדים ממשלתיים. תעריפי שירותים ומיסוי רשויות מקומיות הכפופים במישרין להחלטות או לאישור הממשלה הועלו באישורה (דואר, ארנונה ומים); הועלו מיסים על מוצרים ושירותים שונים (דלק, סיגריות, אגרות ממשלתיות שונות), אושרו העלאות במחיריהם של מוצרי מזון מסויימים הנתונים לפיקוח הממשלה (חלב, ביצים ומשקאות אלכוהוליים); כמו כן, הועלו תעריפים של מספר שירותים ציבוריים אשר השפעת הממשלה עליהם מכרעת (קופת חולים ותחבורה ציבורית). בסעיפים אלה בלבד נעוצה כמחצית העלייה כולה במדד המחירים לצרכן בלי ירקות ופירות — בעוד שמשקלם במדד נמוך מזה בהרבה (ראה לוח 5').

לוח 3'

עליית מדד המחירים לצרכן בלי ירקות ופירות ובתיקון סעיף החיר, 1965 ו-1966

(הבסיס: ממוצע 1964 = 100.0)

1966				1965				(רבעי שנה) I
IV	III	II	I	IV	III	II		
המדד בלי ירקות ופירות ובלי מחירי דירות ודמי מפתח								
1.5	1.4	3.0	3.0	1.3	1.2	2.3	3.5	
מחירי דירות ודמי מפתח								
-5.2	-2.2	3.3	5.4	-2.4	3.0	4.8	1.4	
	-3.6	-1.0	-1.1	-0.4	1.9	-0.3	3.6	
המדד בלי ירקות ופירות								
0.6	0.9	3.1	3.4	0.7	1.5	2.7	2.7	
	0.7	2.4	2.4	1.0	1.3	1.9	3.5	

ה מקור: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

עלייה מהירה במחירים נרשמה בחודשים הראשונים של 1966 גם בקבוצות השירותים החופשיים, במידה רבה, מפיקות ומעונותיות. מדד המחירים של "שירותים מייצגים"¹ עלה במשך המחצית הראשונה של 1966 ב-6.8 אחוזים — שיעור הנמוך אך במקצת מזה של התקופה המקבילה בשנה הקודמת. דומה, שאחת הסיבות לעליית מחירים אלה נעוצה בעצם העובדה שמחירים אחרים

¹ ראה הערה בסעיף 3 ב. הן במחירי שירותים.

עליית מדד המחירים לצרכן, 1964 ו-1966

המשקל במדד ממוצע 1964		העלייה או הירידה (-)				המשקל במדד ממוצע 1964		
		דצמבר לעומת דצמבר		ממוצע לעומת ממוצע				
1966	1965	מ'1965 ל-1966	מ'1964 ל-1965	מ'1965 ל-1966	מ'1964 ל-1965	סיווג חדש	סיווג ישן	
35.5	25.8	6.8	4.7	6.6	3.9	404.5	399.0	מוצרי תעשייה
9.6	26.0	5.3	16.4	5.7	14.4	124.5	116.7	מוצרים חקלאיים *
2.5	12.8	1.3	6.9	7.1	11.2	132.8	132.8	מחירי דירות ודמי מפתח
שירותים								
11.6	13.4	10.4	9.5	11.3	9.9	79.8	101.8	שירותים אישיים
8.7	8.5	8.7	9.2	12.5	7.3	72.1	71.4	שירותים ציבוריים
10.0	4.4	27.7	12.7	14.5	10.0	25.6	25.6	שאר שירותי דיור
8.4	6.9	13.2	14.5	10.7	14.5	46.9	35.0	תחבורה ודואר
3.1	1.8	11.6	6.7	7.7	5.2	20.4	20.4	חשמל ומים
10.6	0.4	32.5	1.2	25.1	0.9	26.1	25.5	ביטוח ומיסים
סך המדד בלי ירקות								
100.0	100.0	8.0	7.8	8.5	7.7	932.7	928.2	ופירות טריים
		4.7	-1.3	2.0	8.3	67.3	71.8	פירות וירקות טריים
		7.8	7.1	8.0	7.7	1000.0	1000.0	המדד כולו

* למעט פירות וירקות טריים, בתוספת חלב ומוצריו, בשר ובשר עוף טרי שהועברו מסעיף מוצרי תעשייה.
ה מקור: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

במשק הועלו: העלאתם של מחירי שירותים שונים הכפופים לפיקוח ממשלתי, מהווה רקע נוח גם להעלאת מחיריהם של אותם השירותים החופשיים מפיקוח.

את העליות במחירי המוצרים התעשייתיים — שהיו מתונות יותר מאלה שבשירותים — יש לראות בעיקר על רקע הגידול בהוצאות הייצור. מטה המחירים הרפה מלחצו על ענפי התעשייה למניעת העלאת מחירים ונטה להכיר בגידול הוצאות הייצור כגורם המצדיק עליית מחירים. עליות השכר הניכרות של ראשית 1966, ולעתים עלייה במחיר היבוא של חמרי גלם מסויימים, הביאו לאישור עליות מחירים לענפי התעשייה. ייתכן גם, שחלק מן העליות הוא תוצאה של אישורים אשר ניתנו בתקופה קודמת אך ביצוען נדחה. לבסוף, אין ספק שעליות המחירים התלולות במספר ענפי שירותים — כפי שצויין לעיל — היוו רקע נוח לדרישות דומות בענפי התעשייה.

התפתחות שונה חלה בתחום מחירי הדירות. עד אמצע 1965 היה שוק זה נתון בגיאות שנמשכה כמה שנים, ואשר אופיינה בהאמרת מחירים וביקוש ספקולטיבי מתוך ציפיות של הציבור להמשך הגיאות. לקראת אמצעה של שנת 1965 ניכרה האטת פעילות בשוק זה והמחירים החלו מתייצבים. כבר באותה שנה היתה העלייה במחירי הדירות נמוכה במקצת מזו של המדד כולו. בשנת 1966 גבר השפל בשוק הדירות ובענף הבנייה בכלל, וכתוצאה מכך נרשמו אף ירידות מסויימות במחיריהן. כפי שבתקופת הגיאות נבע חלק מן הגידול בביקוש משיקולים ספקולטיביים, הרי שיש מקום לסברה שבשנת 1966 ניתן להסביר חלק מן הירידה בביקוש לדירות בציפיות להמשך הירידה במחירים.

החל ברביע השני של שנת 1966 מורגשת גם ירידה בביקוש למוצרים בני קיימא שונים, אף כי מחיריהם של אלה היו יציבים יותר, באופן יחסי. ירידה זו בביקוש למוצרים בני קיימא ולדירות — שהינה בבחינת ירידה בביקוש המצרפי — לא היתה מלווה בעלייה מקבילה ושווה בביקוש למוצרים ושירותים אחרים. תחת זאת גדל הביקוש לנכסים נזילים, ובמיוחד לאלה שלזמן קצר (תיווך שטרות, מילווה קצר מועד, פיקדונות לזמן קצוב). העובדה שהציבור פנה דווקא לנכסים נזילים לזמן קצר מחזקת את הסברה אשר הובעה לעיל, שלפחות בחלקה נושאת הירידה בהיקף רכישת הדירות אפי ספקולטיבי.

נראה, שהשתררה אי ודאות באשר להתפתחויות שיחולו בעתיד, והציבור דחה חלק מקניותיו והעדיף להשקיע בנכסים בעלי דרגת נזילות גבוהה. מן הראוי גם לציין, שעם התייצבות רמת המחירים במחצית השנייה של שנת 1966, ועם היווצרותן של ציפיות להמשך היציבות ברמת המחירים, עולה התשואה הריאלית הצפויה של הנכסים הנזילים לזמן קצר, עובדה המגדילה את כדאותן היחסית.

כפי שכבר צויין לעיל, מרבית העלייה במחירים חלה עוד בחודשים הראשונים של 1966, בעוד שבמחצית השנייה של השנה הורגשה יציבות ברמתם. תופעה זו אף עולה בקנה אחד עם ההתפתחויות הכלליות במשק בתקופה זו: החל ברביע השני של השנה הסתמנה מגמת ירידה ממשית בתוצר הלאומי — בעוד שקודם חלה רק האטה רבה בשיעור גידולו — והחל גידול מהיר בהיקף האבטלה. הימנעות הציבור מקניית דירות ומוצרים בני קיימא, והמעבר לנכסים נזילים לזמן קצר — כפי שהוזכר קודם — תחריפו את הירידה בהכנסות ובביקוש המצרפי במשק. ירידת ביקוש זו מנעה עליות מחירים באותם שווקים הפועלים ביתר חופשיות (כדאי להזכיר כאן, שגם בשוק העבודה נמנעו עליות שכר). בעצם, ניתן היה לצפות, בתנאים ששררו, אפילו לירידות מסויימות במחירים, אך הן נמנעו בשל הנטייה לקשיחות מסויימת של תגודות מחירים כלפי מטה, אם כי ייתכן, שהיו הורדות מחירים עקיפות — או דברים השקולים לכך, כגון הטבת תנאי התשלום — שלא נתפשו במדידה.

במשך המחצית השנייה של השנה — מיולי עד דצמבר — עלה מדד המחירים לצרכן בלי

**משקלם של סעיפים נבחרים בעליית מדר המחירים לצרכן
בלי ירקות ופירות, 1965 ו-1966**

המשקל בעליית המדר ללא ירקות ופירות (דצמבר לעומת דצמבר)		המשקל במדר הכללי	
1966	1965		
4	3	16.3	ביצים
4	8	31.1	חלב ומוצרי חלב
2	0	11.8	משקאות אלכוהוליים
9	0	12.0	שכר דירה
7	0	9.7	ארנונה כללית
3	2	30.1	חשמל, דלק, מים
5	0	21.8	קופת חולים
5	2	29.5	רכב פרטי
3	1	5.1	דואר
5	0	14.1	סיגריות
1	2	6.6	שירות משפטי
48	18	* 188.1	סך הכול

* המדר ללא ירקות ופירות הינו 920.7 נקודות מתוך 1000.0 נקודות סך הכול.
המקור: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

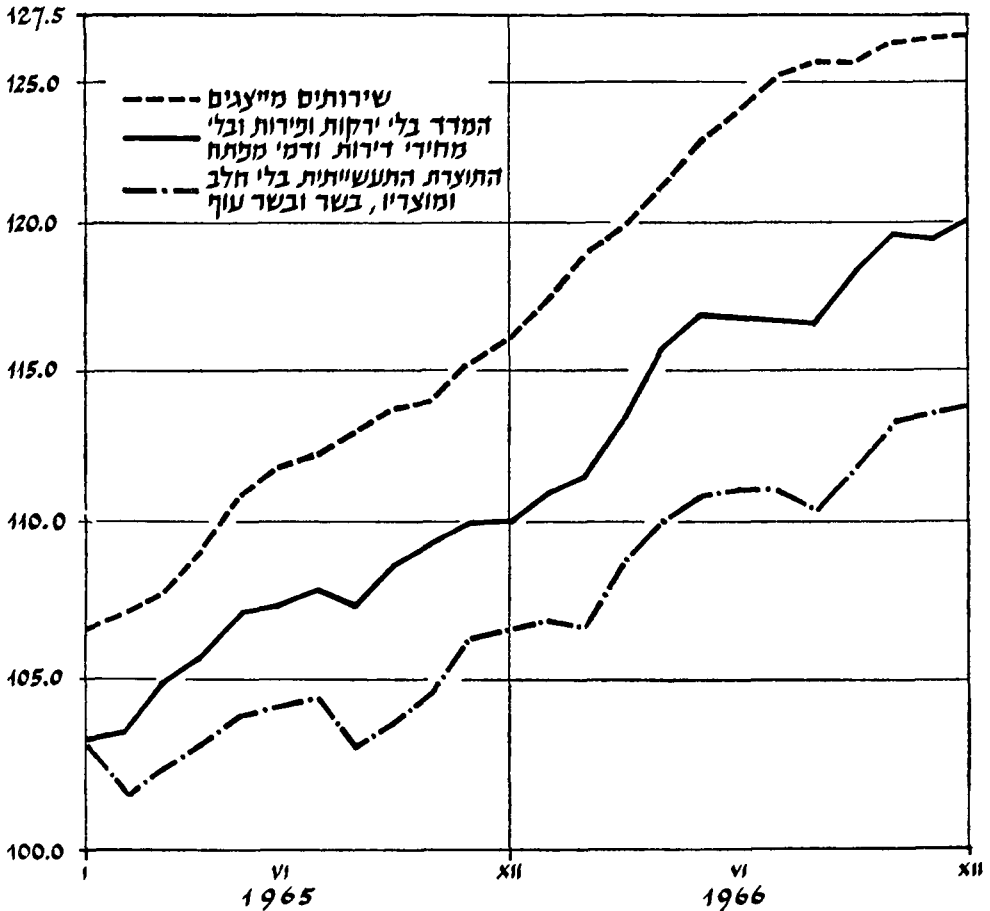
**עליית מחירים של קבוצות מוצרים ושירותים שונים הכלולים במדר המחירים לצרכן,
1965 ו-1966**

המשקל בכלל עליית המדר בלי ירקות ופירות	אחוז השינוי			המשקל במדר	
	דצמבר 1966 לעומת דצמבר 1965	דצמבר 1966 לעומת יוני 1966	יוני 1966 לעומת דצמבר 1965		
48	19.5	5.4	13.3	188.1	סעיפים "מוסדיים" *
—	—	—	—	—	חינוך (בלי שיעורים פרטיים וספרים)
5	12.2	0.0	12.2	30.0	נסיעות (עירוניות ובינעירוניות)
3	** 1.3	** -7.4	** 8.8	132.8	מחירי דירות ודמי מפתח
7	9.1	2.2	6.8	54.0	שירותים מייצגים ***
37	5.6	1.9	3.7	492.2	שאר הסעיפים
100	8.1	1.4	6.5	920.7	סך כל המדר בלי ירקות ופירות

* סעיפים שבהם היתה עליית המחיר תוצאה מידית של צעד ממשלתי.
** העלייה היא זו הכלולה במדר המחירים לצרכן, ולא זו הנמדדת באופן ישיר.
*** ראה הערה בחלק הדן במחירי שירותים.
המקור: עיבודי בנק ישראל על פסך נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה (ראו נספח).

מדד המחירים לצרכן, מדד מחירי המוצרים התעשייתיים
ומדד המחירים של שירותים מייצגים, 1964 עד 1966

(הבסיס: ממוצע 1966 = 100)

ירקות ופירות ובלי מחירי דירות ודמי מפתח בכ" 2.8 אחוזים לעומת 6.1 אחוזים במחצית הראשונה של השנה. מחירי הדירות ודמי המפתח המשיכו לרדת ברביע השלישי של השנה.

בדיקת הרכבה של העלייה במחירים במחצית השנייה של השנה מלמדת, שאכן רובה ככולה שיקפה החלטות מוסדיות. קרוב ל-50 אחוזים מכלל העלייה נעוצים בארבעה סעיפים: ביצים, חלב ומוצרים, שכר דירה וחשמל. העלייה במחירי ארבעת הסעיפים האלה הינה פרי החלטה מוסדית. לבד מארבעת הסעיפים האלה, חלה עלייה משמעותית במחירי הטקסטיל וההלבשה. גם עלייה זו קשורה, בעצם, בהסדר שהושג עם הממשלה, שעל פיו אושרה העלאת מחירי הכותנה הגולמית. המחירים של יתר המוצרים והשירותים נשארו כמעט ללא שינוי במחצית השנייה של שנת 1966. התמונה המצטיירת איפוא לגבי מחצית השנייה של 1966 היא של יציבות במחירים, ולגבי חלק מהם אפילו נטיות מסוימות לירידה. העלייה הממוצעת שנרשמה היתה פרי החלטות מוסדיות מעיקרן. יציבות זו במחירים נמשכה גם ברביע הראשון של שנת 1967.

3. המחירים היחסיים

א. המוצרים התעשייתיים

בתחום המוצרים התעשייתיים עמדה שנת 1966 בסימן של המשך העלייה במחירים, עלייה שהחלה עוד בראשית השנה הקודמת. מחירי המוצרים התעשייתיים שבמדד המחירים לצרכן עלו במשך השנה בשיעור 6.1 אחוזים, לעומת עלייה בשיעור 6.9 אחוזים בשנה הקודמת. חישוב מדד זה, למעט מחירי חלב ובשר, מצביע השנה על עלייה ב-6.8 אחוזים בהשוואה ל-9.7 אחוזים בשנה הקודמת. גם המשקל של מוצרי התעשייה בעליית מדד המחירים לצרכן עלה השנה, אם כי הוא עדיין נמוך יותר ממשקל מוצרים אלה במדד. מן האמור לעיל משתמע, שגם השנה חלה ירידה מסוימת במחירים היחסי של מוצרי התעשייה בהשוואה למרכיבים האחרים של מדד המחירים לצרכן — בעיקר שירותים למיניהם — אם כי ירידה זו מתונה יותר מאשר בשנים קודמות.

עליית המחירים של רבים ממוצרי התעשייה בראשית שנת 1965 באה בעיקר בעקבות עליית הוצאות הייצור ולרגל החלשת לחצים ממשלתיים אשר פעלו קודם לכן לשמירת היציבות. התרופות זו באה לאחר שלחצי ביקוש בשוק המקומי הביאו לעליות מחירים ניכרות בענפי השירותים, בעוד שמחירי מוצרי התעשייה נשארו יציבים יחסית. לחצי ביקוש אלה, אשר מצאו את ביטויים גם בהעלאות שכר ניכרות בשוק העבודה גרמו לגידול בהוצאות הייצור. אין בנמצא נתונים מהימנים על מה שקרה לרווחיות התעשייה באותה תקופה, אך אין ספק שהיא ירדה ביחס לזו שבענפי שירותים.

לוח 7'

עליית מחירי מוצרי התעשייה לפי מדד המחירים לצרכן, 1965 ו-1966

אחוז העלייה לעומת השנה הקודמת (סוף השנה)		
1966	1965	
5.7	9.4	מזון
1.6	2.9	רהיטים
9.3	4.7	הלבשה וטקסטיל
11.6	9.8	הנעלה, עור, גומי ופלסטיקה
		מוצרי מתכת, מכונות,
2.2	3.6	כלי הובלה וחשמל
8.8	3.6	מוצרים כימיים ומוצרי נפט
5.8	7.8	שונות
6.1	6.9	סך הכול

ה מקור: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

במחצית הראשונה של 1966 שוב חלו עליות במחירי המוצרים התעשייתיים, דבר המשתקף הן במחירי המוצרים התעשייתיים במדד המחירים לצרכן והן במדד המחירים הסיטוניים של תפוקת התעשייה. ייתכן שבחלקן עדיין משקפות עליות אלה התאמות בפיגור לשינויים קודמים. אולם, יש להזכיר כאן את עליות השכר הניכרות שחלו מראשית שנת 1966. השכר לעובד בתעשייה היה בשנת 1966 גבוה בכ-17 אחוזים בהשוואה לשנה הקודמת. עלייה זו בשכר היתה פרי משא ומתן

בין מעבידים ועובדים, אשר התנהל עדיין במצב של תעסוקה כמעט מלאה ותוך ציפיות להמשכה. אולם, אין ספק, שהעלייה בהוצאות הייצור שבאה בעקבותיה היתה בבחינת לחץ חדש על מחירי המוצרים התעשייתיים בכיוון של עלייה.

לעומת עלייה זו בהוצאות הייצור, מעידים אינדיקטורים שונים על היעדר לחצי ביקוש בשוק המוצרים והשירותים. החל ברביע השני של שנת 1966 מסתמנת ירידה מוחלטת בהיקף התפוקה התעשייתית, הריאלית, ובממוצע שנתי, היתה היא גבוהה בכ-2 אחוזים בלבד בהשוואה לרמתה בשנת 1965. מכאן, שהעלייה בהוצאות הייצור — בעקבות עליית השכר — אשר הביאה לעלייה במחירים, היתה מלווה בירידה בהיקף הייצור התעשייתי; ואמנם, העלייה במחירים היתה נמוכה יותר מזו שהיתה מתקבלת אילו "הועמס" כל הגידול בהוצאות על המחיר, וזאת בגלל הירידה בביקוש המצרפי במשק. בענפים מסויימים — עור ונעליים ומתכת — נגרם חלק מן העלייה במחירים על ידי עלייה במחירים הבינלאומיים של חומרי הגלם.

לוח 8'

שיעורי העלייה במרד המחירים הסיטוניים של התפוקה התעשייתית (קבוצות ראשיות), 1965-1966

(הבסיס : ממוצע 1963 = 100.0)

העלייה הממוצעת לעומת השנה הקודמת	יוני 1965 לעומת דצמבר 1964	דצמבר 1965 לעומת יוני 1965	יוני 1966 לעומת דצמבר 1965	דצמבר 1966 לעומת יוני 1966	הסעיף
1966	1965	1965	1964	1966	
6.7	1.5	2.1	0.6	0.5	מכרות ומחצבים
					מזון
13.3	4.0	13.4	5.1	-4.1	(א) בשר, חלב, שימורי פירות וירקות
0.7	4.9	0.2	0.8	4.7	(ב) יתר המזון
1.5	6.3	1.1	0.9	0.9	טקסטיל
1.1	4.4	0.3	0.7	2.8	הלבשה *
3.4	2.0	1.6	0.7	1.5	עץ ומוצרי ורהיטים
0.8	0.6	0.0	0.1	0.6	נייר, קרטון ומוצריהם
4.4	15.7	1.9	6.4	12.1	עור ומוצרייו **
-1.0	0.8	-0.5	-0.3	1.4	מוצרי גומי ופלסטיקה
2.8	5.5	2.9	1.1	5.1	כימיקלים ומוצרי נפט
3.3	4.2	2.2	1.4	2.6	מינרלים אל-מתכתיים
2.9	6.2	2.0	1.8	4.0	מתכת בסיסית
6.2	5.1	3.4	2.1	3.5	מוצרי מתכת
1.5	2.6	0.6	2.0	1.2	מכונות
3.8	3.2	1.9	0.5	2.8	ציוד חשמלי
9.8	7.8	6.9	3.2	5.8	כלי הובלה
5.5	3.9	3.9	1.1	2.6	שונות
3.8	4.8	2.5	1.7	2.7	סך הכול

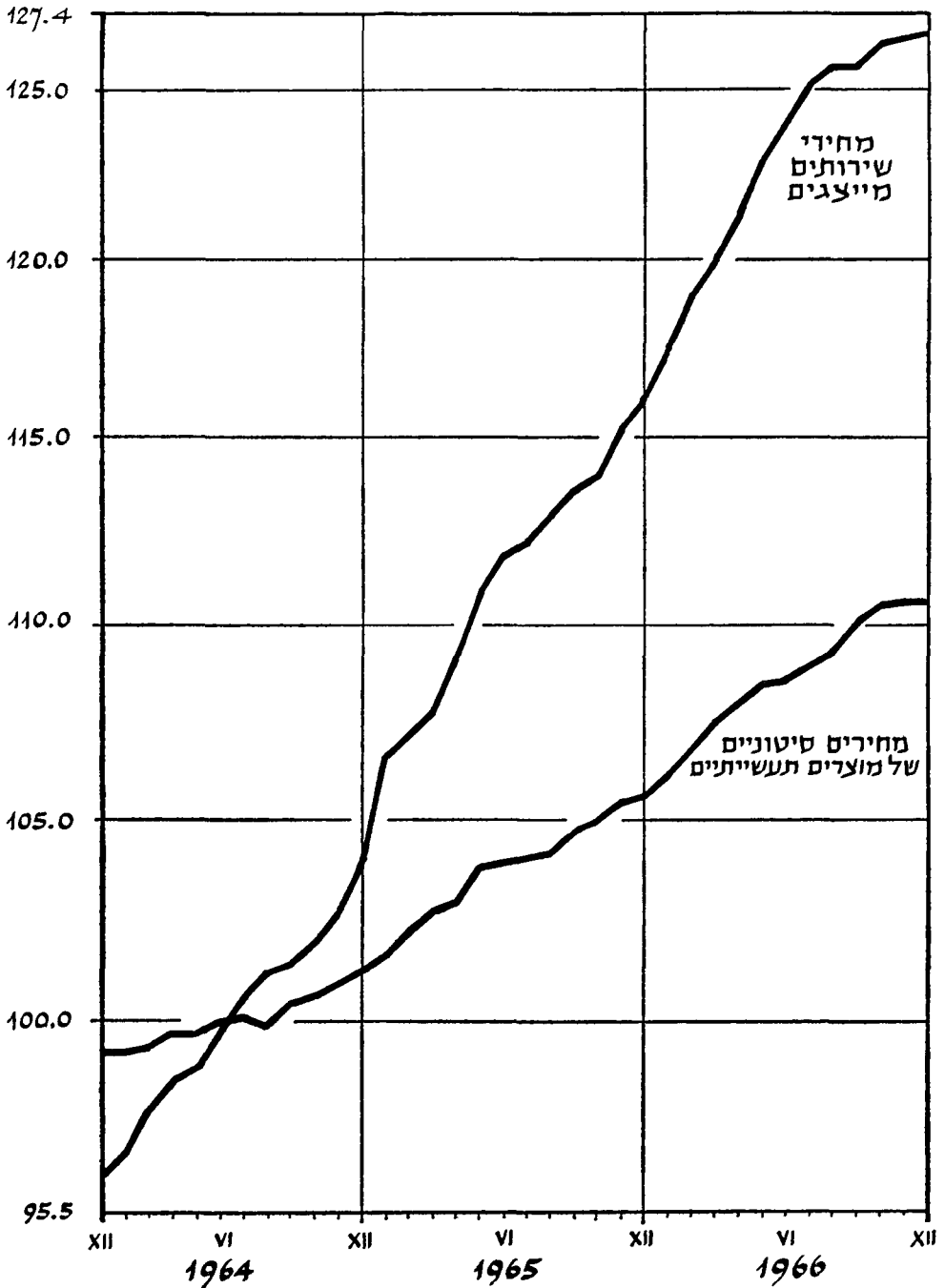
* בניכוי הסעיף 'תפירה וחייטות'.

** בניכוי הסעיף 'תיקון נעליים'.

ה מקור : הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

מדדי המחירים הסיטוניים של תפוקת התעשייה
ומדד המחירים של שירותים מייצגים, 1964 עד 1966

(הבסיס : ממוצע 1964 = 100)

בדיקת הרכבה של עליית המחירים של המוצרים התעשייתיים לפי ענפי משנה מצביעה על כך שיציבות יחסית נתקיימה במספר מוצרי מזון — שמחיריהם כפופים להסדרים רשמיים והעלאתם צריכה אישור הממשלה — וכן במספר מוצרים בני קיימא. לגבי הראשונים מוסברת היציבות על ידי רצון הממשלה לא לייקר מחירים של מוצרים הנחשבים לחיוניים. לגבי האחרונים — בני הקיימא — מוסברת יציבות המחירים בעיקר על ידי הירידה בביקוש למוצרים אלה, ירידה שמנעה עליית מחירים למרות הגידול בהוצאות הייצור. ייתכן אף שהיתה קיימת הטיה במדידת המחירים של מוצרים בני קיימא למיניהם: עם גבור המיתון עלתה יעילות ההתמקחות של הקונה להורדת המחיר, וייתכן שחלק גדול יותר מן הקניות מאשר בעבר בוצע במחירים הנמוכים מאלה שבמחירונים (ירידה זו יכולה ללבוש גם צורה של הטבה בתנאי התשלום), שעל פיהם מחושים השינויים במדד. קשה מאוד לאמוד את משקלו של גורם זה, אך סביר להניח, שלגבי מוצרים בני קיימא היה משקלו לא מבוטל בתנאים ששררו במשק.

שני ענפים, שבהם חלו עליות בולטות במחירים, הם ענפי ההלבשה וההנעלה. העלייה במחירי ההלבשה, שחלה בעיקר במחצית השנייה של השנה קשורה בהחלטה ממשלתית לאפשר ליצרנים בענף הטקסטיל לקבל תמורה גדולה יותר מן השוק המקומי כתמריץ עקיף ליצוא¹. מעניין לציין שבחודשים הראשונים של השנה, כאשר היו המחירים של מוצרי ההלבשה יציבים — ובעצם, ירדו יחסית למחירים אחרים — גדלה תפוקת הענף, ואילו במחצית השנייה של השנה, עת עלו המחירים בשיעורים ניכרים, החלה מסתמנת הירידה בהיקף הייצור של הענף. מתקבל על הדעת, שנוסף על השפעת המחירים פעלה בתקופה זו גם השפעת ההכנסה בכיוון של צמצום הביקוש. העלייה במחירי ההנעלה והעור קשורה, כפי שכבר צויין, בעליית מחירי העור בשוק הבינלאומי. העלייה במחירי היתנה מלווה בירידה ניכרת בהיקף הייצור של הענף.

עליות אחדות במחירי המוצרים התעשייתיים — כגון, סיגריות ודלק — קשורות במישורן בהעלאת מיסים. עליות רבות אחרות חלו באישורו של מטה המחירים לאחר שהיצרנים הוכיחו שחלו עליות בהוצאות הייצור.

לסיכום, ניתן לומר, שעליות המחירים של מוצרי התעשייה היו, מעיקרן, תוצאה של גידול בהוצאות הייצור. עליות אלה לו, בדרך כלל, בירידת היקף הייצור התעשייתי. לעתים, הגיע הרפיון בביקוש לממדים כאלה, שהמחירים לא עלו כלל למרות הגידול הניכר בהוצאות הייצור, ואולי אף ירדו (בעיקר במוצרים בני קיימא).

ב. המוצרים החקלאיים

במחירי המוצרים החקלאיים שבמדד המחירים לצרכן — לרבות חלב ומוצריו, בשר ובשר עוף טרי — חלו בשנת 1966 עליות נמוכות יותר מאשר במדד המחירים בכללו. בחלקם, מוסברים השינויים במחירים על ידי שינויי היצע — בעיקר פירות וירקות — ובחלקם — על ידי החלטות ממשלתיות.

מחירי הביצים הועלו בחודש ספטמבר, באישור הממשלה, בכ-20 אחוזים, מתוך מגמה לצמצם את הסובסידיה הניתנת ליצרנים ליחידת תפוקה. בממוצע שנתי היו מחירי הביצים גבוהים בכ-10 אחוזים בהשוואה לשנת 1965. צריכת הביצים של הציבור גדלה בכ-5 אחוזים ובכ-2.5 אחוזים לנפש. במחירי העופות חלה השנה ירידה בכ-4 אחוזים, בממוצע שנתי. ירידה זו במחירים הינה, בעיקר, תוצאה של גידול ניכר בהיצע. השנה הונהגה גם מכירת עופות בעיירות פיתוח במחירים הנמוכים במידה ניכרת מאלה שבשאר חלקי הארץ. הפליית מחיר זו הנהיגו היצרנים לנוכח הצטברות ניכרת של מלאי עופות. הירידה במחירי העופות לוותה בגידול ניכר בכמות שנצרכה השנה על ידי הציבור.

¹ את פרטי ההסדר שהביא לעליית מחירי ההלבשה בשוק המקומי ראה בפרק "התעשייה".

**העלייה או הירידה (-) במחירי פירות וירקות טריים שונים
לפי מדרד המחירים לצרכן, 1965 ו-1966
(ממוצע שנתי)**

1966	1965	
-12.9	8.2	עגבניות
-7.8	21.1	מלפפונים
14.6	-3.1	תפוחי אדמה
6.3	14.2	ענבים
33.0	28.0	שזיפים
-1.2	-2.9	תפוחי עץ
-6.9	23.8	בננות
32.4	15.4	תפוזי שמוטי
15.2	9.9	אשכוליות
11.3	-0.5	לימונים
-2.7	9.2	כל הירקות
5.1	7.7	כל הפירות
2.0	8.3	סך כל הירקות והפירות

ה מקור: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

מחירי החלב ומוצריו היו השנה גבוהים ביותר מ־12 אחוזים בהשוואה לשנת 1965. מחיר החלב עצמו הועלה רק בחודש דצמבר, אך מחיריהם של מוצרי החלב הועלו כבר בחודש ינואר. את העלאות המחירים אישרה הממשלה מתוך מגמה לצמצם את הסובסידיות שהיא נותנת ליצרנים. בדיקה ראשונית של תשלומי הסובסידיות לחלב מצביעה על כך שלא חלה בהם ירידה כלל בשנה הנסקרת, בהשוואה לקודמתה¹. הגידול בצריכת החלב ומוצריו היה קטן מ־2 אחוזים, כך שבצריכת החלב לנפש חלה אפילו ירידה.

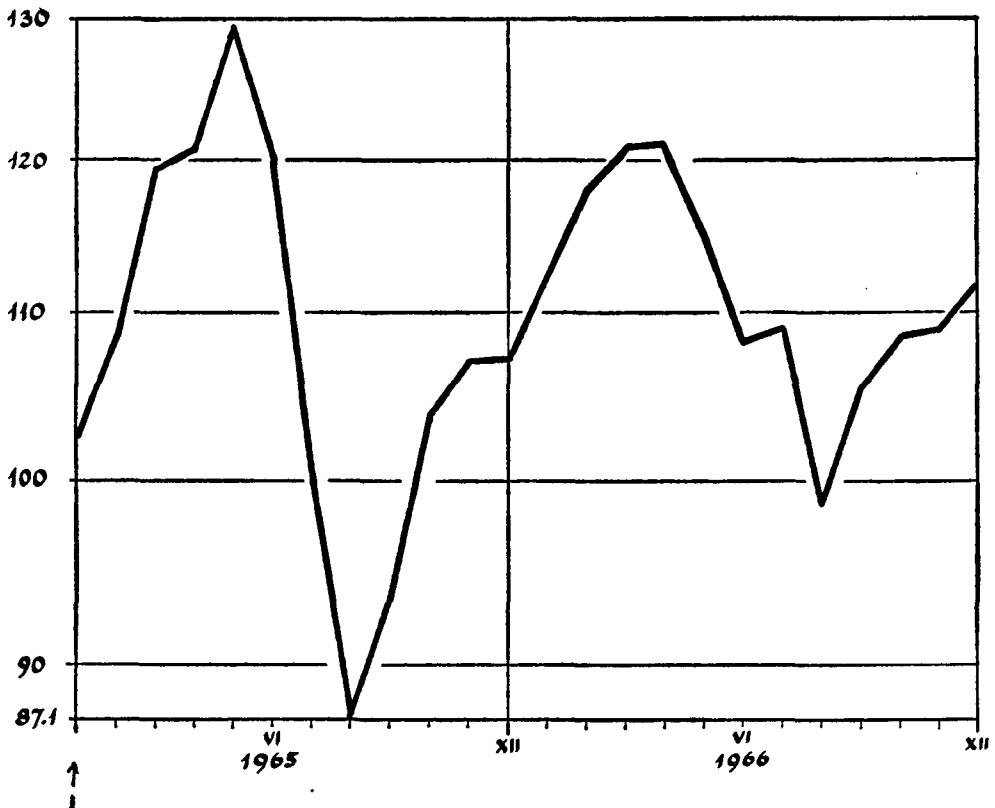
לאחר עליות ניכרות בשנתיים הקודמות, ירדו השנה מחירי הירקות הטריים ב־2.7 אחוזים, בממוצע שנתי. הסיבה העיקרית לירידת מחירים זו הינה הגידול הרב בהיצע הירקות, אשר לווה גם בעלייה ניכרת מאוד בהיקף העודפים. בכמות הירקות הטריים שנצרכו חלה עלייה בכ־6 אחוזים בקירוב.

מחירי הפירות הטריים היו השנה גבוהים ב־5.1 אחוזים בהשוואה לשנה הקודמת. העלייה חלה בעיקר במחירי פרי ההדר, השזיפים והענבים. במחירי הבננות, תפוחי העץ והאגסים חלו ירידות. צריכת הפירות הטריים עלתה השנה ב־6 אחוזים בקירוב.

¹ הסבר חלקי לכך הוא הגידול שחל בהיקף הייצור, כך שגם אם הורדה הסובסידיה ליחידת תפוקה, לא השתקף הדבר באופן מלא בסך תשלומי הסובסידיה. ייתכן גם שבסיכום השנה החקלאית, שהיא שונה מן השנה הקלנדרית, תתקבל ירידה מסוימת.

מדד המחירים של פירות וירקות, 1965 ו-1966

(הבסיס : מחצית 1964 = 100)

ג. השירותים

במחירי כלל השירותים במדד המחירים לצרכן חלה במשך שנת 1966 עלייה מהירה יותר מאשר בכל אחת מארבע השנים הקודמות. הגורם להחשה זו בקצב עליית המחירים געוץ בעיקר בהעלאות ניכרות בכמה סוגי מיסים וכן במחירי מספר שירותים ממשלתיים וציבוריים הכפופים להסדרים רשמיים.

בדומה לשנת 1965, חלו גם השנה רוב העליות במחירי השירותים במחצית הראשונה של השנה, בעוד שבמחצית השנייה חלה התייצבות כמעט מלאה.

מעניין לציין, שמתכונת התפתחות זו מאפיינת הן את מחירי השירותים הציבוריים השונים הנקבעים באופן מוסדי והן את מחירי השירותים החופשיים במידה רבה מפיקוח ממשלתי. מחירי שירותים אלה (שירותים מייצגים)¹ עלו במחצית הראשונה של השנה בקצב העולה בהרבה על זה של החודשים האחרונים של שנת 1965, אם כי בשיעור נמוך במקצת בהשוואה לחודשים הראשונים

¹ קבוצת השירותים המייצגים כוללת: ארוחות במסעדות, מצרכים בקיוסק, ניקוי בגדים וכביסה מחוץ לבית, תפירה וחייטות, תיקון נעליים, רופאים פרטיים, ריפוי שיניים, תיאטרון וקונצרטים, מספרות ומכוני יופי.

עליית מחירי סוגי שירותים לפי מדרג המחירים לצרכן, 1963 עד 1966

1966		אחוז העלייה לעומת סוף השנה הקודמת				המשקל ב־1964 (ממוצע שנתי)	המשקל בינואר 1962	
המחצית הראשונה	המחצית השנייה	1966**	1965**	1964*	1963*			
0.9	9.5	10.4	11.0	9.7	4.8	79.8	85.7	שירותים אישיים
0.6	13.6	14.4	7.0	6.1	4.3	37.0	31.4	שירותי בריאות
0.7	1.7	2.4	7.1	6.3	7.3	30.0	20.2	שירותי חינוך
-0.3	13.5	13.2	11.3	0.7	9.2	46.9	36.1	תחבורה ודואר
0.3	32.1	32.5	1.0	2.4	1.2	26.1	28.1	ביטוח ומיסים
3.4	7.9	11.6	6.8	0.0	0.2	20.4	20.7	חשמל ומים
-7.2	14.4	6.8	24.2	—	—	5.1	2.0	שירותים ציבוריים אחרים
0.6	11.9	12.8	8.8	5.9	4.7	245.3	224.2	סך הכול

* לפי המשקל בינואר 1962.
 ** לפי המשקל בממוצע 1964.
 המקור: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

של אותה שנה (ראה לוח ו' 12). מתכונת זו של עליית מחירים מאפיינת את רוב השירותים הכלולים בקבוצת השירותים המייצגים.

העלייה במחירי השירותים הינה בחלקה תוצאה של החלטות מוסדיות, ובחלקה היא תוצאה של עליית ההוצאות. על כך תעיד גם העובדה, שבחלק מהם, לפחות, הביאה עליית המחיר לירידה ניכרת בהיקף הצריכה הריאלית של שירותים אלה (למשל, שירותי תחבורה ציבורית).

באשר לשירותים החופשיים מפיקות, ייתכן, שהסיבה לעלייה נעוצה גם בכך, שעם עליית מחירים אחרים במשק — ובעיקר מחירי שירותים המוסדרים על ידי הממשלה — מועלים גם תעריפיהם. לגבי שירות רפואי פרטי, למשל, מתקבל על הדעת שהעלאת התעריפים בקופות החולים הביאה גם לעליית מחירו הוא. ייתכן, שלעיתים קיימת הטיה כלפי מעלה במדידת המחירים. לדוגמא, מחירי שירותי צביעה וסיוד מתקבלים על ידי פנייה אל מדגם של צבעים ולא על ידי מדידה ישירה של מחירי עבודות שנעשו בפועל. סביר להניח, שבשנה כמו הנסקרת, בה היו ענף הבנייה וכל הקשור בו נתונים בשפל, גבוהים המחירים שעליהם מדווחים ממחירי העבודות שהוצאו אל הפועל.

בהמשך למגמה שהסתמנה כבר ב-1965, הורפה הלחץ הממשלתי ממחירי שירותים ציבוריים שונים והותרו עליות ניכרות.

הרשויות המקומיות הורשו להעלות את מחירי המים בכ-18 אחוזים, עם ראשית שנת התקציב החדשה — חודש אפריל — לאחר שמחיר זה הועלה במידה ניכרת גם בשנה הקודמת.

מחירי התחבורה הציבורית הועלו בחודש פברואר. עליות מחירים דומות, פחות או יותר, חלו בתעריפי הנסיעה באוטובוסים ובמוניות (באחרונות היה שיעור ההעלאה גבוה יותר בנסיעות בינעירוניות). אישור להעלאת תעריפי הנסיעה באוטובוסים ניתן כמעט מדי שנה בשנה, לאחר בדיקת תחשיבי ההוצאות של החברות. העלייה הייתה גדולה יותר בשנת 1965 (כ-16 אחוזים), כיוון שבשנת 1964 נמנעו עליות התעריפים על ידי מתן סובסידיות.

עליית מחירי שירותים שונים לפי מדרג המחירים לצרכן, 1963 עד 1966

הסעיף	המשקל במדרג (אלפיות)		אחוז העלייה לעומת סוף השנה הקודמת			
	ינואר 1962	ממוצע 1964	1963	1964	1965	1966
שירותים אישיים						
ארוחות מחוץ לבית						
ארוחות בעבודה ובבית הספר	3.9	2.8	1.8	-0.3	17.5	-0.3
ארוחות במסעדה	9.3	8.9	4.8	6.4	9.6	6.0
מצרכים בקיוסק	5.4	6.3	2.8	4.8	8.5	13.6
סך הכול	18.6	18.0	3.6	4.6	10.6	7.6
עוזרות בית						
תפירה וחייטות	4.7	3.7	9.0	7.6	5.2	3.3
כביסה מחוץ לבית	4.8	5.1	6.7	9.2	14.3	7.1
תיקון נעליים	4.9	2.5	2.1	7.1	20.3	16.1
קולנוע	14.5	12.9	13.3	2.1	12.3	15.4
תיאטרון וקונצרטים	5.4	5.7	4.5	18.7	9.7	6.2
הבראה ונופש	7.3	14.2	0.0	7.3	7.8	6.4
מספרות ומכוני יופי	5.3	6.3	5.1	7.9	7.0	9.0
שירותי חינוך						
גן ילדים	3.9	4.5	11.2	8.1	5.9	8.9
בית ספר תיכון ומקצועי	9.1	13.2	-0.7	10.6	3.5	-9.4
בית ספר גבוה	2.6	3.1	8.6	4.0	10.9	19.2
קורסים והשתלמויות	4.6	5.2	20.8	10.8	9.6	15.0
שירותי בריאות						
קופת חולים	21.3	21.8	3.4	3.6	0.1	17.2
רופאים פרטיים	4.5	5.4	5.7	10.4	11.0	10.0
ריפוי שיניים	5.6	9.8	6.3	11.6	19.8	11.4

ה מקור : הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

עלייה ניכרת חלה בתעריפי הדואר (כ־46 אחוזים) ובמיוחד בסעיף 'טלפון ומברקים' (למעלה מ־54 אחוזים). כדאי לציין, שבמשך שנת 1966 חלה ירידה ניכרת במספר המזמינים של מכשירי טלפון וגידול במספר מבטלי ההזמנות. אין ספק שבחלקה מוסברת תופעה זו על ידי העלייה התלולה במחירי ההתקנה והשימוש בטלפונים.

**אחוז השינוי במחירי שירותים מייצגים לפי רבעי שנה,
1964 עד 1966**

1966	1965	1964	
3.4	4.1	3.1	סוף רביע I
3.3	3.3	1.9	סוף רביע II
1.4	1.7	1.6	סוף רביע III
0.8	2.1	2.5	סוף רביע IV

ה פ ק ו ר : עיבודים של בנק ישראל על סמך נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה
(ראה נספח).

שני סעיפים בהם חלו עליות מחירים לאחר כמה שנות יציבות הם 'קופות החולים' וה'חשמל לשימוש ביתי'. בקופת חולים הועלו דמי החבר כבר בראשית השנה בשיעור 18 אחוזים בקירוב. מן הראוי לציין, שגם בתקופת היציבות בתעריפים חלה מעין עלייה במחיר אשר לא נתפשה על ידי המדידה, ושנבעה מעליית שכרם של חברי ההסתדרות. עלייה זו מביאה לעלייה בתשלום שהם שילמו, אם כי התעריף לגובה שכר נתון לא השתנה. ייתכן גם שהעלייה במספר המובטלים במשך השנה האחרונה, המשלמים תעריף מינימלי, מיתנה במידת מה את העלייה האפקטיבית במחיר, מבלי שהדבר ישתקף במדידה.

מחירי שירותי החינוך, המושפעים אף הם במידה מכרעת על ידי החלטות הממשלה, נשארו השנה יציבים באופן יחסי. אמנם, דמי הלימוד במוסדות להשכלה גבוהה הועלו, אך שכר הלימוד בבתי ספר תיכוניים ירד בממוצע בשל עליית היקף ההנחות הניתנות במסגרת שכר הלימוד המודרג.

גם השנה נמשכה המגמה שהסתמנה בשנים האחרונות, שלפיה עולים מחירי השירותים בקצב מהיר יותר ממחירי המוצרים, דבר המביא לעלייה במחיר היחסי של השירותים. בשנת 1966 נכון הדבר בעיקר לגבי המחצית הראשונה של השנה, בעוד שבמחצית השנייה, כאשר הואטה עליית המחירים, עלו מחירי המוצרים והשירותים בקצב שווה בקירוב.

ד. הדירור

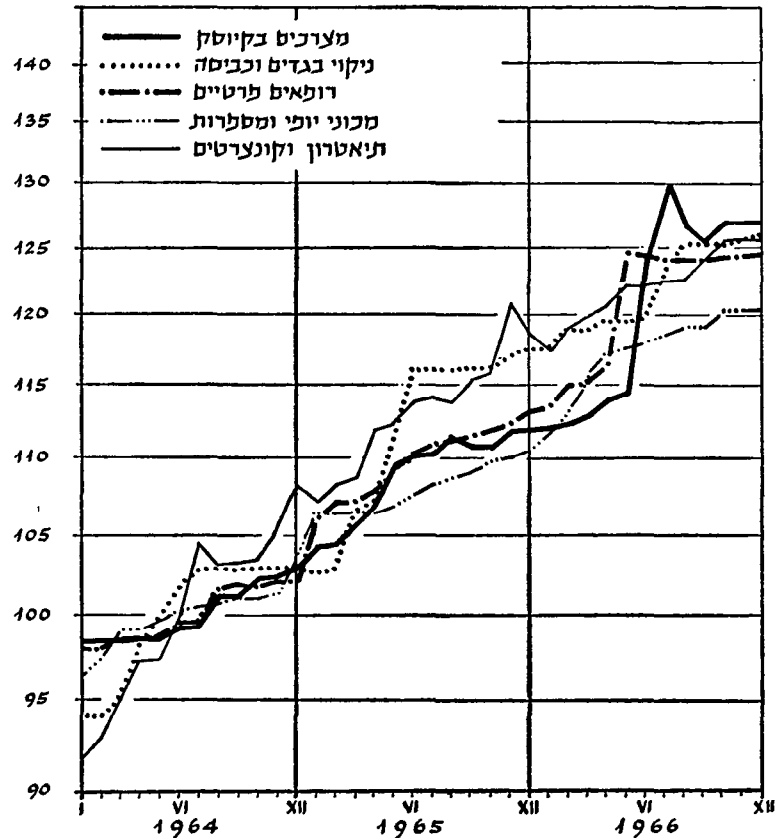
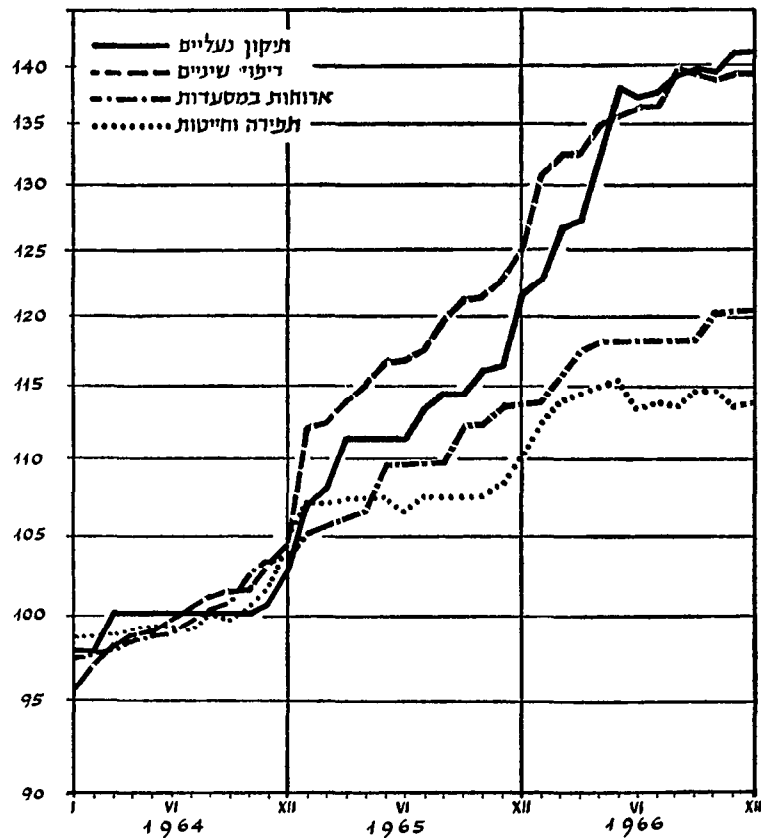
מחירי הדירות — כפי שהם מתקבלים מן הסקרים הרבע שנתיים שעורכת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה — התייצבו כבר באמצעה של שנת 1965, ובמשך שנת 1966 חלו בהם ירידות רצופות (ראה לוח ו' 13). ענף הבנייה היה הראשון מבין ענפי המשק אשר בו ניכר השפל, וכבר בשנת 1965 עמד שוק הדירות בסימן של עודפי היצע, אשר לחצו לירידת המחירים. ההאטה בשיעור גידול האוכלוסייה בשנת 1966 — בעקבות ממדיה המצומצמים של העלייה; הירידה בתקבולי הפיצויים החד פעמיים מגרמניה — שחלק ניכר מהם שימש לרכישת דירות; חוסר ודאות באשר להתפתחויות עתידיות במשק — כגון: אפשרות של אבדן מקום העבודה עם גידול מימדי האבטלה; וציפיות לירידות נוספות במחירי הדירות — גרמו לירידה ניכרת בביקוש לדירות בשנת 1966. תוצאת פעולתם של הגורמים שהוזכרו לעיל היתה לחץ לירידת מחירים, מחד גיסא, ומיעוט רכישת דירות, מאידך גיסא.

המדידה של מחירי הדירות נעשית על ידי מעקב אחר המחיר עם רישום הדירה בטאבו, ולא אחר המחיר הנקבע בין המוכר והקונה בשעת עריכת העסקה. מכיוון שרישום הדירה בטאבו נערך

דיאגרמה ו'5

עליית מדדי המחירים של השירותים השונים לפי מדד המחירים לצרכן, 1964 עד 1966

(הבסיס: 100 = ממוצע 1964)

בתקופה מאוחרת (לעתים, אחרי כניסת הקונים לדירה), מבטאים ממצאי הסקר את מחירי הדירות בפגור מסויים. לפיכך ייתכן שבשנת 1966 היתה הירידה במחירי הדירות גדולה יותר מכפי שהיא מתבטאת בנתונים שבידינו. נוסף על כך, ייתכן שהשנה ניתנו הטבות רבות יותר בתנאי הרכישה — דרך אשראי זול יותר — אשר לא כולן נתפשו במדידה.

בדמי המפתח חלה ירידה מסויימת במשך שנת 1966, (ראה לוח ו' 13). ירידה זו קשורה, ללא ספק, בעליית שכר הדירה בבתים שעליהם חל חוק הגנת הדייר — עלייה שבאה בעקבות המלצותיה של הוועדה שעסקה בנושא זה.

לוח ו' 13

מודד מחירי דירות ודמי מפתח, 1964 עד 1966

(הבסיס : ממוצע 1964 = 100.0)

סך הכול		דמי מפתח		מחירי דירות		התקופה במרכז תקופת הסקר
העלייה או הירידה (-) (אחוזים)	מדד	העלייה או הירידה (-) (אחוזים)	מדד	העלייה או הירידה (-) (אחוזים)	מדד	
—	92.7	—	91.6	—	93.0	1964 1 ינואר
8.3	100.4	9.4	100.2	8.1	100.5	1 יולי
6.6	107.0	8.1	108.3	6.1	106.6	1965 1 ינואר
3.6	110.9	0.2	108.5	4.7	111.6	1 אפריל
-0.3	110.6	-1.4	107.0	0.0	111.6	1 יולי
1.9	112.7	7.0	114.5	0.5	112.2	1 אוקטובר
-0.4	112.2	0.5	115.1	-0.7	111.4	1966 1 ינואר
-1.1	111.0	-2.8	111.9	-0.6	110.7	1 אפריל
-1.0	109.9	-0.1	111.8	-1.2	109.4	1 יולי
-3.6	106.1	-7.7	103.2	-2.3	106.9	1 אוקטובר *

* נתונים ארעיים.
הפסוק : עיבודים של בנק ישראל על סמך נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה. (ראה נספח).

ה. מחירי ההשקעות

מחירי נכסי ההשקעה עלו בשנת 1966 בכאחוז אחד לעומת שנת 1965. עלייה זו הינה נמוכה מזו שנרשמה בכל אחת מחמש השנים הקודמות ; הסיבה העיקרית לכך נעוצה ביציבותם של מחירי ההשקעה בבנייה¹.

במחירי הציוד (פרט לכלי רכב) חלה עלייה של 2 עד 3 אחוזים. עלייה זו הקיפה הן את מחירי

¹ על הבעיות הכרוכות במדידת מחירי סעיף זה, ראה פרק ה', "ההשקעות במשק", הסעיף הון במחירים, ופרק י"ג, "הבנייה" בסעיף הון בתשומות ומחיריהם.

הציוד המיובא והן את מחירי הציוד מייצור מקומי. עליית המחירים של ציוד מייצור מקומי קשורה, כפי הנראה, בעליית הוצאות הייצור בשנת 1966. מחירי כלי הרכב עלו באחוז אחד בקירוב. יש לציין שמדידת סעיף זה לוקה, במידה מסוימת, בחסר, שכן אין היא מביאה בחשבון באופן מלא את השיפורים בדגמים החדשים.

לוח ו' 14

השינויים במחירי ההשקעות במשק, 1963 עד 1966

1966	1965	1964	1963	
—	5	7	6	בנייה ועבודות עפר
				מכונות וציוד (פרט לכלי רכב)
3	4	1	5	מייצור מקומי
2	2	1	8	מיבוא
3	3	1	7	כל הציוד
1	4	2	3	כלי רכב
—	—	—	—	אניות ומטוסים
10	11	6	8	נכסי השקעה מהתפוקה החקלאית
1	4	5	6	סך הכול

ה מקור : הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.